

Tantárgy neve: Iskolai és területi egyenlőtlenségek	Jellege: kötelezően választható	Kreditek: 3	Tantárgykód: WPED705
Tantárgyfelelős: Kende Ágnes, PhD, megbízott oktató	Munkaforma: előadás	Óraszám: N: 30 / L: 12	Értékelés: szóbeli vizsga

A tantárgy oktatásának célja:

A tárgy célja, hogy minél mélyrehatóbban és átfogóbban mutassa be a hallgatóknak az iskolai és területi egyenlőtlenségek társadalmi, történeti, és pedagógiai aspektusait. Az oktatás általános célkitűzései kapcsán beszélni fogunk igazságosságról és méltányosságról, esélyegyenlőségről és társadalmi kohézióról, szabadságról és választhatóságról. Továbbá idetartoznak olyan fogalmak is, mint minőség, gazdaságosság, eredményesség, hatékonyság, átláthatóság és elszámoltathatóság, kiszámíthatóság és stabilitás. A magyar oktatáspolitikai célkitűzéseit, feladatait és kapcsolatrendszerét a nemzetközi kontextuson keresztül igyekszünk értelmezni. A tárgy célja továbbá, hogy valós, hazai és külföldi példákon keresztül mutassa be a hallgatóknak az iskolai és területi egyenlőtlenség struktúráit.

Fejlesztendő kompetenciaterületek:

Ismeret: A hallgató ismeri az egyenlőtlenség eltérő politikai-filozófiai és neveléstudományi olvasatait, a hazai iskolai és területi egyenlőtlenségek a rendszerváltással és a gazdasági világválsággal kapcsolatos összefüggésrendszerét, valamint a 2010 utáni hazai oktatáspolitikák társadalomkritikai olvasatait. *Képesség:* A hallgató el tudja helyezni a hazai iskolai és területi egyenlőtlenségeket egy tágabb, rendszerszintű és strukturális mechanizmusokat figyelembe vevő elemzési keretbe, illetve képes saját iskolai és lakóhelyi tapasztalatait ezek alapján értelmezni és elemezni. *Attitűd:* A hallgató megkérdőjelezi az iskolai és területi egyenlőtlenségek leegyszerűsítő olvasatait, elhatárolódik az elnyomó, kirekesztő beszédmódoktól, kiáll a társadalom peremére sodort emberek ügyéért, valamint az iskolai és területi egyenlőtlenségek jelenségei mögött mélyebb struktúrákat és rendszerszintű folyamatokat lát és láttat. *Autonómia és felelősségvállalás:* A hallgató folyamatosan reflektál saját élményeire az egyenlőtlenségeket illetően, és hajlandó elköteleződni egy társadalmi ügy mellett.

Kötelező irodalom:

- Anthony GIDDENS: Szociológia. Oktatás fejezet (pdf-ben küldöm)
- MCKINSEY jelentés az oktatásról: <https://mek.oszk.hu/09500/09575/09575.pdf>
- FEJES József Balázs és SZÜCS Norbert (szerk). Én vétkem. Helyzetkép az oktatási szegregációról. <https://mek.oszk.hu/18200/18263/18263.pdf> (fejezetek)

Ajánlott irodalom:

- MELEG Csilla (szerk.) Iskola és társadalom I. <https://mek.oszk.hu/01900/01944/01944.pdf>
- Kertesi – Kézdi: Iskolai szegregáció, szabad iskolaválasztás és helyi oktatáspolitikai 100 magyar városban. pp. 6-41. <http://www.econ.core.hu/file/download/bwp/bwp1406.pdf>
- HAVAS Gábor és ZOLNAY János: Sziszifusz számvetése. <http://beszelo.c3.hu/cikkek/sziszifusz-szamvetese>
- KENDE Ágnes Qubit cikkek: A középosztály kimenekíti gyerekeit az állami oktatásból, és ez az egész országnak rosszat tesz (<https://qubit.hu/2019/03/14/a-kozeosztaly-kimenekiti-gyerekeit-az-allami-oktatasbol-es-ez-az-egesz-orszagnak-rosszat-tesz>); Szegregált oktatásból nem vezet út az egyetemre (<https://qubit.hu/2018/10/25/szegregalt-oktatasbol-nem-vezet-ut-az-egyetemre>)
- NAHALKA István: Méltányosság. <http://agoraoktatas.hu/7-meltanyossag-tanulmany/>
- HALÁSZ Gábor: Az oktatáspolitikai két évtizede Magyarországon: 1990-2010. http://halaszg.elte.hu/download/Policy_kotet.pdf_pp.1-34
- ANDOR Mihály: A cselédmentalitás visszaépítése. Avagy az orbáni oktatáspolitikai. Mozgó Világ 2014. 40. évf. 4. szám. https://epa.oszk.hu/01300/01326/00160/pdf/EPA01326_mozgo_vilag_2014_04_003-024.pdf

Kurzustematika:

1. Oktatás és társadalom, eredményesség és hatékonyság az oktatásban
2. Oktatási egyenlőtlenség aspektusainak elemzése
3. Magyar oktatáspolitikai válaszok az egyenlőtlenség problémáira 2010 előtt és után, illetve lehetséges policy megoldások

Követelmények, értékelés:

Azok a hallgatók, akik az órák 80%-án részt vettek, a szemeszter végén szóbeli vizsgát téve szereznek érdemjegyet.

Kurzus hirdetője:

WJLF Neveléstudományi tanszék

Félév:

2021/22. őszi szemeszter

Oktató:

Kende Ágnes, PhD, megbízott oktató